

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

Ульянова Галина Олексіївна, Ульянов Олексій Іванович СВОБОДА ТВОРЧОСТІ ТА ЇЇ ЗМІСТ	657
Бааджи Наталія Пилипівна РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК У ЦИФРОВОМУ МАРКЕТИНГУ	659
Галупова Лариса Ігорівна ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (НЕЙРОМЕРЕЖ) У ПРАВОВІЙ СФЕРІ	661
Ennan Ruslan LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EUROPEAN UNION	664
Кирилюк Алла Володимирівна ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕРНЕТ-ПРАВОВІДНОСИН	667
Кравченко Олександр Миколайович КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	670
Бугаєць Альона Сергіївна РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗАСОБАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ...	673
Височин Дмитро Олександрович ПАРАЛЕЛЬНИЙ ІМПОРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ	675
Hrytseniuk Vladyslav, Golovatyuk Ivan THE PROBLEM OF IDENTIFYING INTERNET USERS	676
Козир Олександр Олександрович ОСОБЛИВОСТІ КОРИСТУВАЦЬКОГО КОНТЕНТУ	678
Ларіонов Владислав Сергійович ПРАВОВА ОХОРОНА ТВОРІВ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	680
Шендрік Ірина Сергіївна ПРИРОДА ТА СУТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ОБ'ЄКТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ	683

СЕКЦІЯ 16. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

Подцерковний Олег Петрович ЩОДО НАГАЛЬНИХ КРОКІВ УСУНЕННЯ ОКРЕМИХ ПЕРЕШКОД ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ	685
Будурова Ганна Миколаївна НОВЕЛИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	687
Войнарівський Микола Миколайович ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПОЗИЧЕННЯ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ ПРИ ВДОСКОНАЛЕННІ АДМІНІСТРАТИВНО- ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ В УКРАЇНІ	690
Добровольська Володимира Володимирівна ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	692
Згама Антоніна Олександрівна ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ: ШЛЯХ ДО СПРАВЕДЛИВОГО ТА ЕФЕКТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ..	694
Квасніцька Ольга Олексіївна ДО ПИТАННЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОГО ПРАВА	696
Попелюк Вадим Павлович ЩОДО ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ДОСТУПНОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛА “Є-ОСЕЛЯ” НА ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ	699
Бабалунга Олесь Михайлович МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	701
Велєв Іван Іванович ЩОДО АДВОКАТСЬКОГО ГОНОРАРУ У ГОСПОДАРСЬКМУ ПРОЦЕСІ	703
Зарічанський Григорій Віталійович СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИПТОБІРЖ ТА ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТИ	705
Ковалевич Ігор Ігорович ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ	707
Кубрак Гліб Олегович МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МСБ В ДЕРЖАВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	709
Ляховецький Олександр Олександрович ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	712
Попович Павло Олександрович ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ПРИТРИМАННЯ ЯК ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД(В УМОВАХ ЕВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ)	714

2. Антонюк О. І. Право учасників цивільних правовідносин на самозахист : монографія / Донец. юрид. інт ЛДУВС. Донецьк, 2006. 220 с.

3. Зеров К. О. Самозахист авторського права на твори, розміщені в мережі Інтернет. *Часопис цивілістики*. 2016. Вип. 20. С. 211–220.

Ключові слова: права інтелектуальної власності, самозахист прав інтелектуальної власності, війна.

Keywords: intellectual property rights, self-defense of intellectual property rights, war.

Ульянова Галина Олексіївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
проректор з навчальної роботи, доктор юридичних наук, професор*

Ульянов Олексій Іванович

*Одеський державний університет внутрішніх справ,
професор кафедри вогневої підготовки, кандидат юридичних наук, доцент*

СВОБОДА ТВОРЧОСТІ ТА ЇЇ ЗМІСТ

Право на свободу творчості є одним із важливих конституційних прав, від забезпечення реалізації якого залежить розвиток інтелектуальної, творчої, інноваційної діяльності. В умовах сьогодення створено безліч нових можливостей для розвитку творчого потенціалу, поширення результатів інтелектуальної діяльності, їх використання в різних сферах виробництва та інноваційного розвитку. В межах гарантованої свободи творчості творці можуть самостійно обирати напрям творчої діяльності, способи створення та форми вираження творів, їх поширення, комерціалізацію чи способи використання. Гарантована ст.54 Конституції України, свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості відповідно до ст. 201 Цивільного кодексу України віднесена до особистих немайнових благ, які охороняються цивільним законодавством.

Творча діяльність у сфері науки, літератури, мистецтва є невід’ємним проявом існування людини, основою суспільного прогресу, рушійною силою розвитку людства. Неможливо уявити сучасну людину без можливості творчого самовираження, реалізації творчих здібностей [1].

Творчість – це свобода. Вона не детермінується жодними умовностями й приписами. Створення нового згідно з певним алгоритмом або конкретними приписами передбачає швидше вдосконалення чого-небудь, що вже відбулось, ніж виникнення принципово нового. Це шлях еволюції, який дотримується певних канонів, вписується в певні правила тощо. Визначеності й умовності паралізують творчий порив, спрямовуючи його заданим руслом [2, р. 23].

Свобода і творчість перебувають у міцному зв’язку, оскільки свобода є запорукою творчості, а творчість відкриває нові можливості для свободи. Право на свободу творчості є правом, яке особа здійснює вільно та на власний розсуд, оскільки здійснення права на свободу творчості стосується насамперед сфери її приватного життя. Особливість творчості полягає в тому, що вона прагне вийти за межі навіть свого творця. Автор не може напевне передбачити або контролювати реакцію, яку викличе його творіння в аудиторії, а також те, на що його продукт творчої діяльності надихатиме інших у майбутньому, тому можна сказати, що продукт творчої діяльності в результаті здобуває власну свободу [3, с. 36].

Надаючи широкі можливості щодо реалізації творчого потенціалу, разом з тим свобода творчості не є абсолютною. Як і будь-яка свобода вона має певні обмеження, обумовлені необхідністю дотримання прав та інтересів третіх осіб, моральних норм, встановлених у суспільстві, забезпечення національної безпеки.

Право на свободу творчості є абсолютним правом, але з певними обмеженнями. Здійснювати право на свободу творчості може кожен. Водночас не завжди здійснення цього права

може призвести або до створення відповідного об'єкту права інтелектуальної власності або до повноцінного використання створеного об'єкту (наприклад, твір образотворчого мистецтва порушуватиме моральні засади суспільства, оскільки міститиме зображення порнографічного характеру, або зображення, які пропагують заборонені позначення, пов'язані із російським вторгненням тощо) [4].

Свобода творчості – це можливості особи щодо реалізації її внутрішнього потенціалу та прояву світогляду в діяльності, спрямованій на створення нових об'єктів, які вирізняються новизною, оригінальністю та відображають індивідуальність творця.

Враховуючи нерозривний взаємозв'язок особистості та суспільства, який обумовлює також вплив на реалізацію свободи, слід визначити зовнішні чинники, які можуть визначати межі та обмеження у реалізації свободи. Свобода є основоположною категорією, яка відображає стан та можливості розвитку особи в суспільстві та державі. В цьому аспекті філософська категорія «свобода» набуває важливого соціально-політичного змісту та є відображенням рівня забезпеченості можливості особи на власну траєкторію поведінки та розвитку. Внутрішні чинники, які обмежують свободу творчості може бути внутрішній світогляд творця, його морально-етичні якості тощо. Виходячи з визначень сутності свободи, видається, що до таких зовнішніх детермінант свободи слід віднести правові механізми реалізації свободи, інтереси суспільства, держави та окремої особи, важливість дотримання яких можуть також виступати стримуючими, стимулюючими до певної поведінки або її утримання факторами.

Новим викликом у сфері реалізації свободи творчості в умовах сьогодення є залучення штучного інтелекту для створення творів. Закон України «Про авторське право і суміжні права» вперше на рівні національного законодавства заклав підґрунтя для захисту прав на твори, створені за допомогою комп'ютерної програми. Однак широке використання ШІ в різних сферах та його стрімкий розвиток буде потребувати нових підходів до визначення правового статусу та правового режиму об'єктів, створених з його допомогою.

Складовими свободи творчості є: по-перше, це добровільність творчості. Займатись творчою діяльністю чи ні, це свідомий вибір автора; по-друге, вибір виду, сфери та способів творчої діяльності; по-третє, можливість обирати умови реалізації права на ім'я, розкривати власне ім'я, використовувати псевдонім, лишатись інкогніто); по-четверте, визначати режим використання, обнародування результатів творчої діяльності; по-п'яте, мати змогу розпоряджатися результатами своєї діяльності та захищати від неправомірного використання.

Список використаних джерел

1. Опольська Н. М. Право на свободу творчості в системі прав людини. *Приватне та публічне право*. 2017. № 3. С. 30–34.
2. Hanaba S. Freedom of Education as a Prerequisite for the Development of Creativity. *Future Human Image*. 2014. Vol. 1 (4). P. 22–32. URL: <http://www.fhijournal.org/future-human-image-14>
3. Дмитрук А. В. Свобода творчості: поняття, ознаки, сутнісні виміри. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. Вип. 88. С. 30–37.
4. Щербина Б. Право на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2022. Вип. 71. С. 152–157.

Ключові слова: свобода творчості; автор; твір; штучний інтелект, обмеження свободи творчості.

Keywords: freedom of creativity; author; composition; artificial intelligence, restrictions on freedom of creativity.